

Vooruitgang kan **dodelijk** zijn

bevat beelden
die door sommigen als
schokkend worden ervaren

een uitgave van Survival International
www.survival-international.org

'DEZE PLEKKEN [HERVESTIGINGSKAMPEN] HEBBEN ONZE MENSEN VERANDERD IN DIEVEN, BEDELAARS EN DRONKAARDS. IK WIL NIET ZO LEVEN. EERST MAKEN ZE ONS ARM DOOR ONS LAND, ONZE JACHT EN ONZE MANIER VAN LEVEN AF TE PAKKEN. VERVOLGENS ZEGGEN ZE DAT WE NIETS VOORSTELLEN, OMDAT WE BEROOID ZIJN.' **Jumanda Gakelebhone, Bosjesman, Botswana, 2007**

'MENSEN VAN BUITENAF DIE HIER KOMEN, BEWEREN ALTIJD DAT ZIJ VOORUITGANG BRENGEN. MAAR HET ENIGE WAT ZE BRENGEN, ZIJN LOZE BELOFTEN. WAAR WE ECHT VOOR VECHTEN IS VOOR ONS LAND. BOVEN ALLES IS DAT HET ENIGE DAT WE NODIG HEBBEN.'

Arau, een Penan man, Sarawak, Maleisië, 2007

© Survival International
ISBN: 978-0-946592-26-5
Redactie: Dr Jo Woodman en Sophie Grig
Basis vormgeving: Claire Brookman
Vormgeving: Atomo design
Vertaling: Caroline Hulsman, David Raats,
Erik Jan Tillema
Nederlandse uitgave: april 2008
www.survival-international.org

vooruitgang =

voorwaarts op weg naar een doel bewegen;

ontwikkeling naar een verbeterde of vergevorderde situatie

Vooruitgang kan dodelijk zijn

Bij 'vooruitgang' worden vandaag de dag minder vraagtekens geplaatst dan ooit; het wordt eenvoudig beschouwd als iets wat goed is voor iedereen. Huidige begrippen van vooruitgang dateren uit de koloniale tijd, toen het wegnemen van middelen en werk hoegenaamd werd gerechtvaardigd door de teruggave van 'beschaving'.

Dus wat is vooruitgang? Voor de arme burgers van de armere landen zijn haar belangrijkste steunpilaren onderwijs, waarvan zij hopen dat het tot meer geld leidt, en gezondheidszorg, waarvan zij bidden dat het een langer leven biedt. 'Vooruitgang kan dodelijk zijn' stelt dit niet ter discussie: sommigen zien inderdaad hun dromen vervuld; anderen worden juist armer.

Voor de inheemse volksstammen is dit anders, met name voor hen die niet of nauwelijks in contact komen met mensen van buitenaf. Hen 'vooruitgang' opdringen leidt *nooit* tot een langer, gelukkiger leven, maar tot een korter, schraler bestaan, waarbij de dood een uitvlucht is. 'Vooruitgang' heeft al vele mensenlevens gekost en bedreigt die van nog vele anderen. Sommige inheemse volksstammen zijn zich hiervan bewust en kiezen dan ook bewust voor een geïsoleerd bestaan. Anderen hebben een nauwe band met mensen van buitenaf en ontvangen bijvoorbeeld gezondheidszorg. Maar het is een kansloze situatie: de 'moderne' gezondheidszorg die inheemse volksstammen krijgen – zelfs in de rijkste landen – is nooit voldoende om de negatieve effecten te keren van de hen opgedrongen 'vooruitgang'.

Dit onderzoek ontkent geenszins de genialiteit van de wetenschap, en steunt ook geen romantische kijk op een mythische gouden verleden tijd. Het verwerpt ook zeker verandering niet – alle maatschappijen veranderen altijd.

Het is waar dat inheemse volksstammen die op hun eigen grondgebied leven en hun eigen aanpassing aan de veranderende wereld in de hand hebben, arm zijn in monetaire termen, maar hun kwaliteit van leven is veelal zichtbaar beter dan die van hun medelandgenoten. Cijfers tonen aan dat wanneer inheemse volksstammen van hun grondgebied verdreven worden, hun gezondheid en welzijn sterk daalt, terwijl het aantal depressieve mensen, verslaafden en zelfmoordgevallen stijgt.

Recente pogingen om 'geluk' te meten in verschillende bevolkingsgroepen levert geen verrassingen op: de rijkste miljardairs ter wereld zijn niet gelukkiger dan de gemiddelde Maasai herder.

Projecten waarbij inheemse volksstammen van hun grondgebied worden verdrongen en waarbij hen ongewild 'vooruitgang' wordt opgedrongen, veroorzaakt onuitgesproken leed. Dit is geen verrassing: 'vooruitgang' - de overtuiging dat 'wij' weten wat het beste voor hen is – leidt net als bij kolonialisme tot het inpikken van geboortegronden en natuurlijke rijkdommen. Inheemse volksstammen overleven dat niet. Daarentegen, als ze op hun eigen land hun eigen ontwikkeling bepalen, dan gedijen ze prima.

vooruitgang =

= **het einde** *

* 90% van vele Amerikaans-Indiaanse
volksstammen stierven als gevolg van
contact met Europeanen, voornamelijk door
ziekte. Anderen werden volledig weggevaagd.

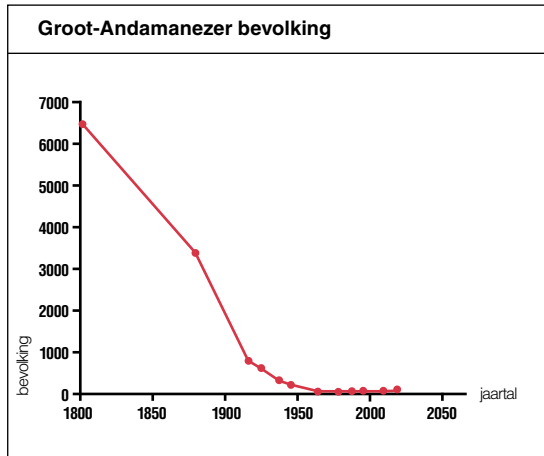
'De mazelen verspreidden zich geleidelijk over heel Groot-Andaman...De helft, zo niet twee derde van de Andamanezer bevolking... overleed als gevolg van deze ziekte... Deze epidemie was de grootste ramp ooit voor de Andamanezen, en als gevolg hiervan veranderde onze behandeling van hen; alle pogingen om hen te dwingen te kiezen voor een leven als boer werden gestaakt...' M.V. Portman, ambtenaar verantwoordelijk voor de Andamanezen, 1899

'Wat we hier doen is een misdaad. Op het moment dat ik contact maak met Indianen weet ik dat ik een gemeenschap dwing om een stap te zetten in een richting die zal leiden tot hongers, ziekte, ontheemding, veelal slavernij, het verlies van hun tradities en uiteindelijk overlijden in totale ellende...' Antonio Cotrim, FUNAI (Brazilië's departement voor Indiaanse zaken), 1972

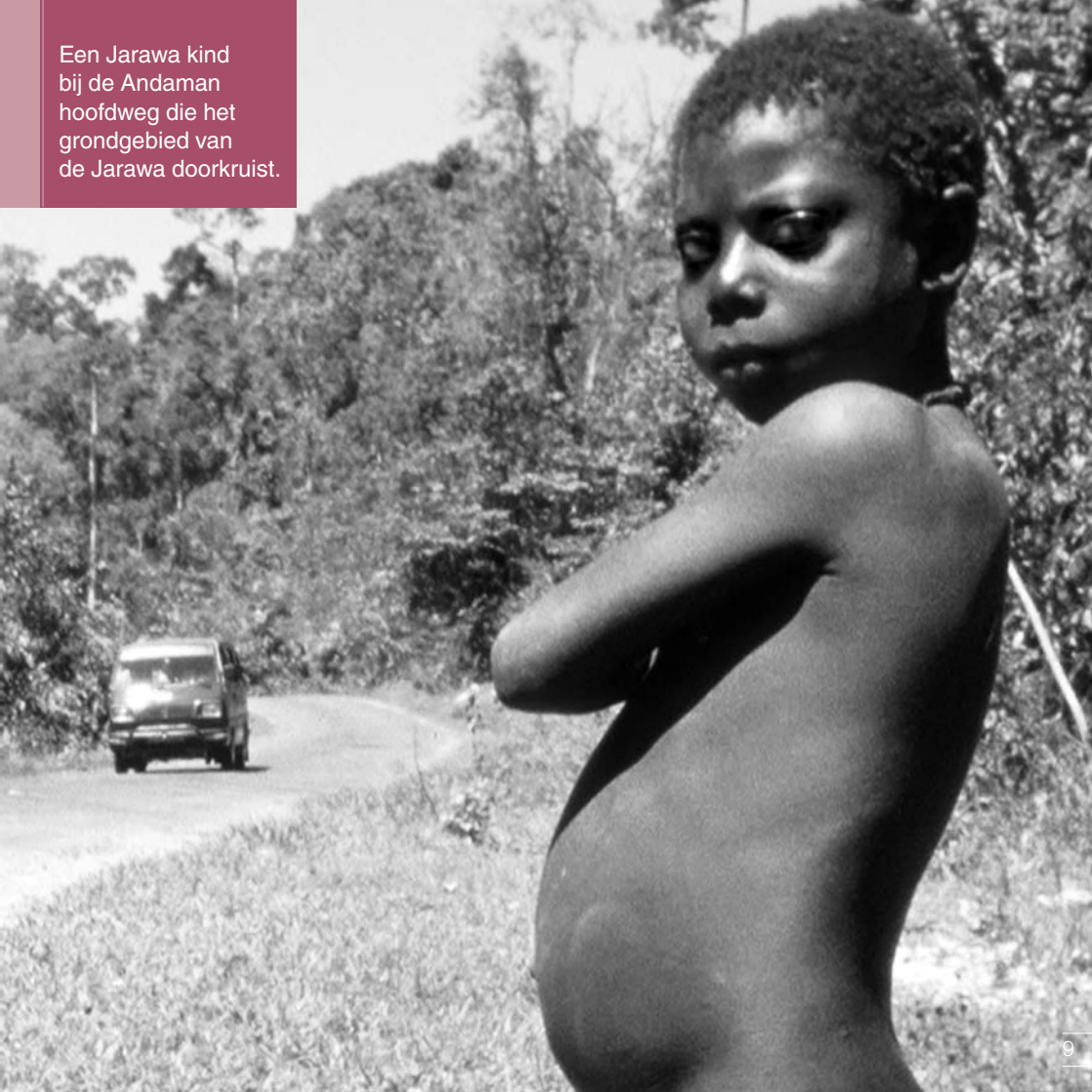
De Britten brachten 'vooruitgang' naar de Groot-Andamanen door ze in een tehuis te plaatsen om ze een betere levensstandaard te bieden. Alle 150 baby's die werden geboren, stierven voor hun derde levensjaar. Uiteindelijk stierf 99% van de stam, er zijn nu nog slechts 53 inwoners over. Zij leven van een uitkering, velen hebben tuberculose en de meeste mannen zijn alcoholist.

Hun burens op de Andaman eilanden, de Jarawa, leven al zo'n 60,000 jaar op hun grondgebied. De Jarawa zijn geïsoleerd en zelfvoorzienend, en nog altijd erg gezond.

Hun overleving wordt nu bedreigd door de aanleg van een weg die hun grondgebied doorkruist en stropers en nieuwe ziektes, zoals de mazelen, brengt. Het Hooggerechtshof van India heeft de sluiting van de weg verordend, maar de lokale overheid weigert hieraan te voldoen en zodoende is de weg nog steeds open.

Een Jarawa kind
bij de Andaman
hoofdweg die het
grondgebied van
de Jarawa doorkruist.

levensverwachting

Voor de Aboriginal bevolking van Australië heeft vooruitgang ontheemding, verarming en de vernietiging van gemeenschappen tot gevolg gehad.

Vergeleken met andere Australiërs, hebben de Aborigines:

6 meer kans om te sterven als zuigeling;

6 meer kans om te sterven aan een hartaanval;

8 meer kans om te sterven aan een hart- of longziekte;

22 meer kans om te sterven aan suikerziekte.

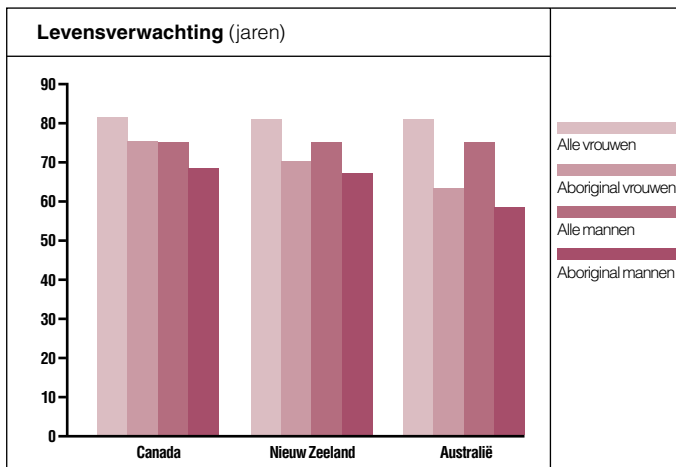
Hun levensverwachting is bij geboorte **17-20** jaar

lager dan die van andere Australiërs.

'De gezondheid van de Aboriginal en Torres Strait eilanden Australiërs is rampzalig slecht... de belangrijkste oorzaak is ontkrachting, als gevolg van verschillende factoren zoals voortschrijdende inname van hun land, culturele ontaarding, armoede, slecht onderwijs en werkloosheid.' Royal Australasian College of Physicians (RACP), 1997

'De eerste stap in het genezingsproces is weer in contact te komen met ons land. Het symboliseert zo veel voor ons: het is onze familie, onze ouders, onze grootouders. Het is de navelstreng, de band tussen een moeder en haar kinderen.'

Doris Pilkington Garimara, Aboriginal auteur van 'Follow the Rabbit Proof Fence', 2003

Gemiddeld leven
Aborigines die op hun
eigen grondgebied
wonen 10 jaar
langer dan diegenen
in hervestigungs-
gemeenschappen.

vooruitgang =

= HIV/AIDS*

* In 2002 was 40% van het aantal sterfgevallen onder Gana en Gwi Bosjesmannen in een hervestigingskamp het gevolg van AIDS.

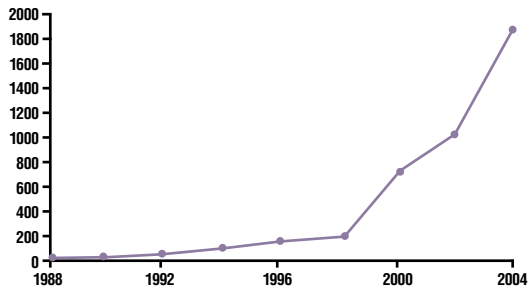
'De uitbraak van geslachtsziektes onder de Parakanã staat niet op zichzelf: het is kenmerkend voor de gewelddadige houding tegenover nieuw ontdekte Indianenstammen langs de nieuwe wegen door het oerwoud.' John Hemming, 2003, 'Die if you must'.

'Ik wil terug naar mijn land Molapo [in het Centrale Kalahari Natuurreserveaat in Botswana] om daar begraven te worden. Ik ben nu ziek, ik zal sterven... Wij waren de eersten die verdreven werden uit Molapo. Hier in New Xade [een hervestigingskamp van de overheid] komen ziektes voor die wij niet kennen. Als je hier ziek wordt, ga je dood.' Een Bosjesman vrouw die in 2006 op 29 jarige leeftijd stierf aan de gevolgen van AIDS. Voor de verdrijving van de Bosjesmannen van hun oorspronkelijke leefgebieden kwam deze ziekte bij hen niet voor.

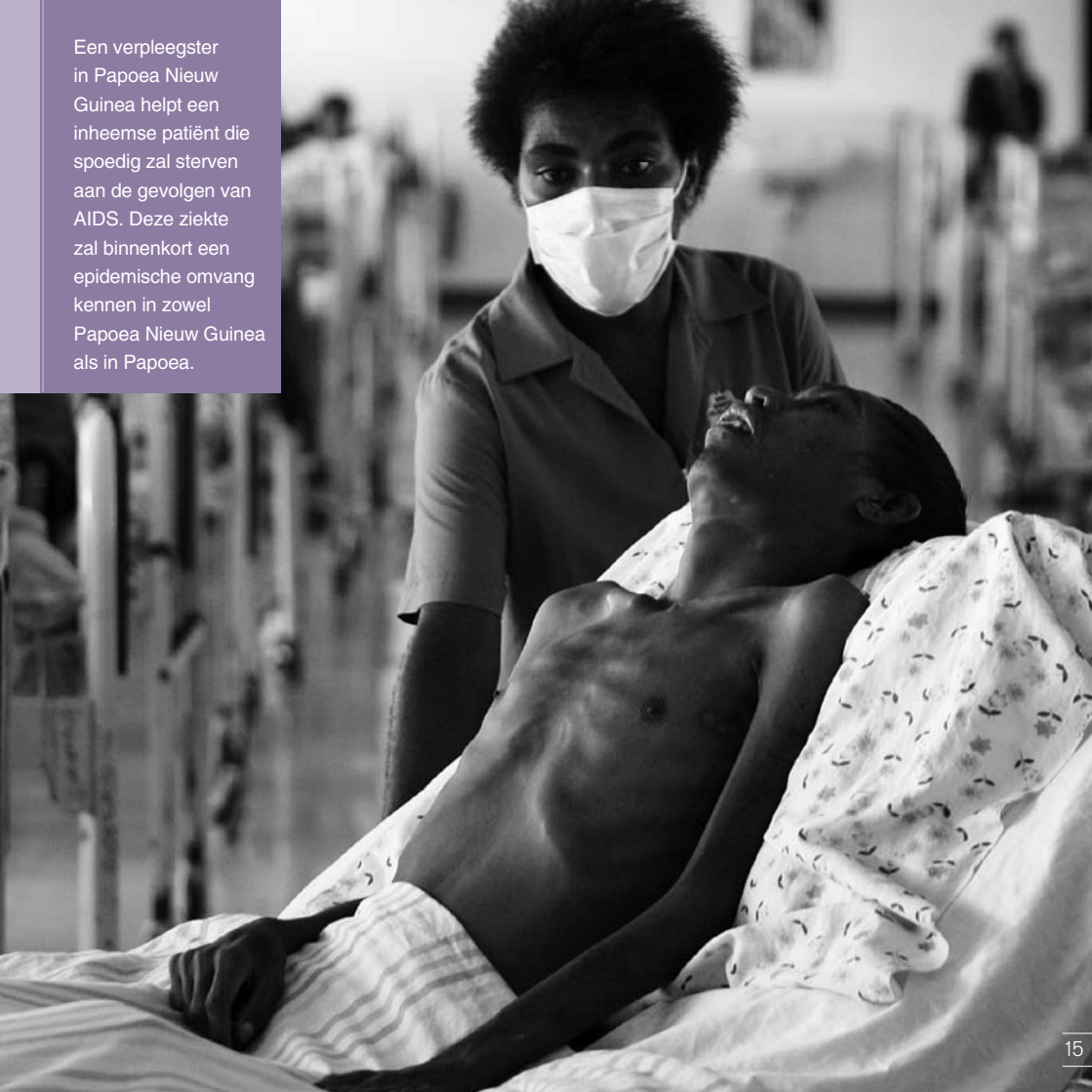
'Vooruitgang', van het aanleggen van wegen tot het aangewezen krijgen van nieuwe leefgebieden, brengt prostitutie en misbruik van vrouwen en kinderen met zich mee, wat resulteert in de groei van het aantal seksueel overdraagbare ziektes. De acties van bijvoorbeeld de Braziliaanse overheid om in 1971 'vriendelijk contact' met geïsoleerd levende Indianen te leggen, zorgde voor een uitbraak van gonorrhoe onder de Parakanã. Vijfendertig vrouwen van de stam raakten besmet door afgezanten van de overheid; enkele van hun kinderen werden blind geboren.

De Indonesische bezetting brengt voor de inheemse volken van Papoea desastreuze gevolgen met zich mee. Het aantal Papoea's dat besmet is met het HIV-virus is 15 keer hoger dan het landelijke gemiddelde en dit aantal stijgt nog steeds zeer snel. Ondanks dit worden voorlichtingscampagnes slechts op de Indonesische bevolking gericht en niet op de inheemse stammen. Soldaten nemen prostituees en alcohol met zich mee om de leiders van inheemse stammen om te kopen hen hun meest kostbare hout te geven, dat ze als wierook verkopen. Veel Papoea's geloven ook dat het Indonesische leger opzettelijk het HIV-virus bij de Papoea's heeft geïntroduceerd als een vorm van genocide. Enkele stammen worden nu met uitsterven bedreigd door deze ziekte.

Bevestigde gevallen van HIV/AIDS in Papoea

Een verpleegster in Papoea Nieuw Guinea helpt een inheemse patiënt die spoedig zal sterven aan de gevolgen van AIDS. Deze ziekte zal binnenkort een epidemische omvang kennen in zowel Papoea Nieuw Guinea als in Papoea.

vooruitgang =

= verhongering*

In één van de welvarendste gebieden van Brazilië sterven kinderen van de Guarani-stam door gebrek aan voedsel.

verhongering

'We waren een vrij volk dat omringd werd door overvloed. Vandaag de dag zijn we afhankelijk van de hulp van de overheid. Het is alsof er een geladen geweer tegen onze hoofden wordt gehouden.'

Leiders van de Guarani-Kaiowá,
Brazilië, 2005

In 2005 waren de meeste kinderen van de Guarani Mbyá-stam in Iguazu, Argentinië, ondervoed. In het jaar daarop stierven in drie maanden tijd 20 kinderen de hongerdood. Deze Indianenstam verliest jaarlijks 10% van hun leefgebieden, waardoor ze nu niet meer genoeg voedsel voor de hele stam kunnen verbouwen.

Over de grens ligt één van de welvarendste gebieden van Brazilië waar 11.000 Guarani Indianen wonen, bijeengepakt op een gebied dat amper 300 van hen kan voeden. Hun kinderen sterven door gebrek aan voedsel. Vrijwel geen enkele andere stam die zo geleden heeft onder het verlies van stukken leefgebied heeft kunnen blijven bestaan.

De bossen die de Guarani voorheen voorzagen van voedsel, worden nu in hoog tempo ontbost om plaats te maken voor vee en soja- en suikerplantages. De overheid geeft hen olie, rijst en bloem, maar de Indianen kunnen niet eens meer hout vinden om de magere rantsoenen op te koken. Inheemse stammen die er voor kiezen om op hun eigen manier op hun eigen gronden te leven hebben wel eens te maken met periodes van honger, maar zelden met ondervoeding. De Guarani moeten hun land terug krijgen om simpelweg te kunnen overleven.

**'Ik zal nooit vergeten wat een oude man tegen me zei:
"De blanken - ze willen je wegvagen. Ze zullen onze
huizen wegvagen, onze vissen en zelfs onze oogst.
En wanneer al onze bossen weg zijn, zullen ze ons volk
wegvagen. Alles zal veranderen en ons leefgebied zal
zeer klein worden." En weet je, die man had het al die
jaren geleden al bij het rechte eind.'**

Paulito, een bejaarde sjamaan van de Guarani, Brazilië.

Aché vrouwen
verhongerden na
verdrrijving uit het
woud, Paraguay

vooruitgang =

= vetzucht *

In Australië lijdt 64 % van de in steden
wonende Aboriginals aan vetzucht.

vetzucht & diabetes

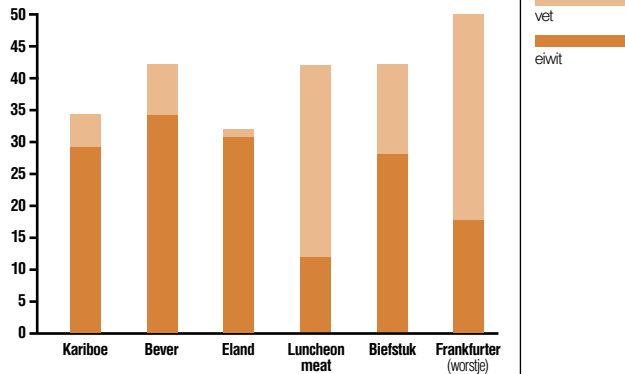
'Zonder spoedige acties bestaat er een grote kans dat nog in deze eeuw inheemse gemeenschappen [ten gevolge van suikerziekte] voor een groot deel worden weggevaagd of zelfs volledig zullen uitsterven.' Professor Zimmet, Internationale Diabetes Instituut, 2006

'De prijs die ons volk moet betalen voor ongeremde ontwikkeling op onze leefgebieden, of het nu in de vorm is van grootschalige hydro-elektriciteitscentrales of een onverantwoordelijk natuurbesluit, is ons niet onbekend. Suikerziekte is het gevolg van de vernietiging van onze traditionele manier van leven en het is de last van de moderne samenleving. We zien nu dat één op de zeven zwangere Cree vrouwen aan suikerziekte lijdt, en onze kinderen worden ziek of met een hoge aanleg voor deze ziekte geboren.' Matthew Coon-Come, Cree, 2002

Inheemse volken zonder land wordt een 'zittend bestaan' opgedrongen en velen van hen raken afhankelijk van geraffineerd voedsel. Deze verandering in levensstijl en dieet – van eiwitrijk naar zeer vetrijk – heeft meestal catastrofale gevolgen voor hen en leidt tot vetzucht, suikerziekte en een verhoogde bloeddruk.

In het Pima reservaat (Arizona) heeft meer dan de helft van de Indianen ouder dan 35 jaar suikerziekte; terwijl hun stamgenoten in de bergen hier veel minder aan lijden. De Internationale Diabetes Federatie voorspelt dat zwaarlijvigheid en suikerziekte zullen leiden tot 'verkorting van levensduur en invaliditeit'. Als suikerziekte niet behandeld wordt, of wanneer men te laat begint met behandeling – wat meestal het geval is bij inheemse volken – kan de ziekte leiden tot blindheid, nierfalen, beroertes, hartziekten en amputaties van ledematen. Dit probleem groeit nog steeds onder inheemse volken en zal voor toekomstige generaties de grootste bedreiging vormen.

Eiwit- en vetgehalte van traditioneel en in de winkel gekocht voedsel (gram per 100g)

Indianen en Inuit hebben twee tot drie keer meer kans op suikerziekte dan andere Canadezen.

vooruitgang =

= zelfmoord *

In de periode van 1985 tot 2000 hebben
300 Guarani-Kaiowá zelfmoord gepleegd.

De jongste was negen jaar oud.

zelfmoord

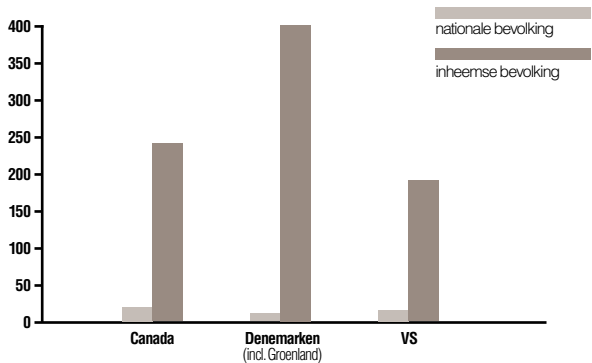
'Jonge mensen denken nostalgisch terug aan het mooie oerwoud... Een jongen vertelde me dat hij niet langer wilde leven omdat er geen reden was om verder te leven – er kan niet gejaagd worden, er kan niet gevestigd worden en het water is verontreinigd.' Amílton Lopes, Guarani, Brazilië, 1996

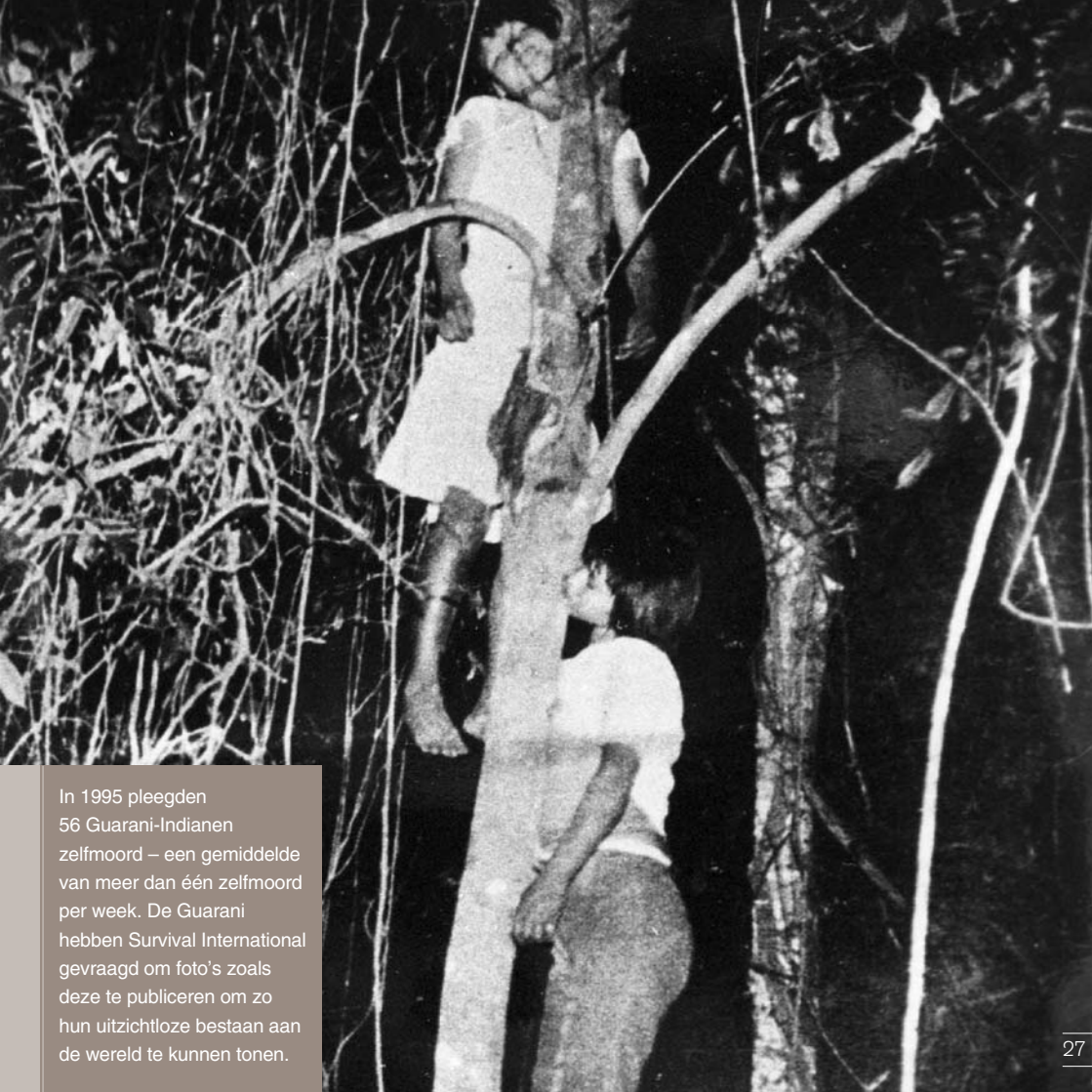
'De Guarani plegen zelfmoord omdat we geen land meer hebben. We hebben geen leefruimte meer. Vroeger waren we vrij, nu zijn we dat niet langer. Onze kinderen kijken nu om zich heen en constateren dat er niks meer over is en beginnen zich af te vragen hoe ze verder kunnen leven. Ze gaan zitten, nadenken, ze vergeten en verliezen zichzelf, en uiteindelijk plegen ze zelfmoord.' Rosalino Ortiz, Guarani Nãdeva, Brazilië, 1996

Inheemse volken van over de hele wereld lijden onder de trauma's die opgelopen zijn door gedwongen hervestiging. Ze bevinden zich ineens in een gebied dat ze niet kennen, waar ze niets nuttigs kunnen doen en waar ze het slachtoffer worden van de racistische minachting van hun nieuwe burens. De kinderen worden soms naar internaten gebracht waardoor ze het contact met de stam verliezen en waar hun taal en tradities vaak verboden of bespot worden.

Doordat ze vervreemd raken en geen hoop meer hebben, zoeken velen hun heil in alcohol en drugs. Hierdoor groeit het aantal huishoudelijke geweldplegingen en het seksuele misbruik. Vele anderen zoeken hun toevlucht in zelfmoord. In Canada is het aantal zelfmoorden onder Indianen die ontvreemd zijn van hun land 10 keer hoger dan het landelijke gemiddelde; Indianen die een sterke band hebben met hun land kennen over het algemeen geen zelfmoord.

Aantal zelfmoorden onder inheemse en nationale bevolkingsgroepen door mannen van 15 tot 24 jaar oud (per100.000)

In 1995 pleegden 56 Guarani-Indianen zelfmoord – een gemiddelde van meer dan één zelfmoord per week. De Guarani hebben Survival International gevraagd om foto's zoals deze te publiceren om zo hun uitzichtloze bestaan aan de wereld te kunnen tonen.

vooruitgang =

= verslaving*

Eenderde van de Innu kinderen snuift benzine.
Vaak zijn ze nog maar vijf als ze er mee beginnen.

'We schaamden ons... [We waren] onze kennis en kunde kwijt. Onze zonen geneerden zich voor ons. We hadden geen zelfrespect en hadden onze zonen niets anders dan geweld en alcoholisme te bieden. Onze kinderen zitten klem tussen een verleden dat ze niet kunnen vatten en een toekomst zonder aanvaarding en die hen niets te bieden heeft.' Boniface Alimankinni, Tiwi Eilanden, Australië, 2006

'De hervestigings-kampen lijken op verlaten mijnwerkerskampen waar weinig tot geen economische activiteit is. In beide kampen was het alcoholmisbruik duidelijk zichtbaar door de vele mensen (jong en oud) die dronken rondliepen... Geen enkele bezoeker krijgt in de nederzettingen het idee dat er hoop is voor de bewoners en dat ze een toekomst hebben.' Afrikaanse Comité voor Mensen- en Volkerenrechten, 2006

Inheemse volksstammen die het slachtoffer worden van landonteigening en vervreemd raken, vluchten vaak in drugsgebruik; meestal gaat het dan om de goedkoopste middelen, die makkelijk verkrijgbaar zijn, zoals alcohol en benzine. De gezondheid van individuen en van gezinnen gaat er aan onderdoor. Baby's worden met het foetaal alcoholis syndroom geboren, kinderen worden slecht verzorgd door verslaafde ouders, tieners raken ook verslaafd en de ouderen die voorheen gerespecteerd werden raken vervreemd van de jongere generaties. Een cyclus wordt in gang gezet die niet verbroken kan worden enkel door individuen te behandelen of symptomen te bestrijden. De maatschappij als geheel verbrokkelt.

Onder Innu jongeren is het snuiven van benzine een ernstig probleem. Op de lange termijn kan het tot stuipreukingen leiden en permanente beschadiging van de nieren, ogen, lever, beenmerg en het hart. In 2000 kwam de elfjarige Charlie Rich om het leven toen hij zichzelf per ongeluk in brand stak terwijl hij benzine aan het snuiven was. Een kind dat getuige was van zijn afschuwelijke dood zei het volgende:

'Ik heet Philip en ik ben benzinesnuiver. Ik doe dat met mijn vrienden. 's Winters jatten wij sneeuwscooters en benzine.... Ik ga niet naar huis omdat ik benzine snuif. En ik snuif benzine omdat allebei mijn ouders drinken en dat maakt mij kwaad.... Charles rende toen hij in brand stond op mij af. Maar omdat ik ook aan het snuiven was en de damp zwaar om mij heen hing, rende ik weg. Ik was bang dat ik ook in de fik zou raken.'

Vervreemd
geraakt gaan Innu
jongeren benzine
uit plastic zakjes
snuiven.

'Wij willen actief deelnemen aan de gezondheidszorg in onze gebieden en er zeggenschap over hebben, omdat wij de werkelijkheid kennen en de noden van de gemeenschappen die wij vertegenwoordigen... Wij zijn het er niet mee eens dat een niet-inheemse organisatie... zonder ervaring met gezondheidszorg voor inheemse volken, de gezondheidszorg overneemt.'

Braziliaanse Indianenleiders, 2006

'Hier op het land voel ik me veel beter over mezelf. Als ik in het reservaat ben, drink ik alleen maar... Hier is het prettig. Het is vredig. Er zijn geen dronkelappen en er zijn geen drugs.'

Jonathan Walsh, Innu, Canada, 2006

gezondheid & vrijheid

Het verhaal van de Yanomami

De Yanomami Indianen in de Amazone kregen het in de jaren tachtig en negentig zeer moeilijk toen mijnwerkers hun gebied binnenvielen en ziekte en geweld meebrachten. Twintig procent stierf binnen zeven jaar. Steun van de Braziliaanse regering haalde weinig uit: om te overleven en er weer bovenop te komen hadden de Yanomami hun land nodig en hun eigen gezondheidszorg.

Zo geschiedde. In 1992 ontstond het Yanomami Park, na 23 jaar actievoeren door Survival International en het Pro-Yanomami Comité (CCPY). Hierdoor kregen deze Amazone Indianen zeggenschap over 10 miljoen hectare regenwoud.

Er werd toen ook onafhankelijk medisch personeel aangetrokken om naast de traditionele Yanomami genezers aan de slag te gaan. Door dit door Survival gesteunde gezondheidsinitiatief, dat *Urihi* werd genoemd, werd het sterftecijfer gehalveerd. De Braziliaanse overheid nam in 2004 eenzijdig de leiding over. Hoewel de uitgaven werden verdubbeld, nam het aantal zieken explosief toe. In sommige gemeenschappen verviervoudigde het aantal gevallen van dodelijke hersenmalaria.

De wijze waarop goede gezondheidszorg aan inheemse volksstammen kan worden verleend is reeds bekend en beproefd en is ook goedkoper dan alternatieve methodes: buitenstaanders moeten respect hebben

voor de mensen en hun kennis; stamleden moeten zelf getraind worden om vrijwel alle zorg te verlenen, behalve de meest gespecialiseerde; gezondheidswerkers van buiten moeten met gemeenschappen een relatie opbouwen op basis van wederzijdse steun.

Inheemse volksstammen die op hun eigen land in vrijheid leven en die zelf beslissen over hun leven hebben een veel betere gezondheid dan stammen die uit hun omgeving zijn weggerukt en aan wie 'vooruitgang' is opgedrongen. Als zij aan ziektes lijden die van buitenaf kwamen, dan moeten zij de juiste gezondheidszorg krijgen, die met respect en met tact wordt verleend.

Wanneer de band met hun land en identiteit wordt verbroken, raken inheemse volken door racisme en de botsing met andere culturen beschadigd. Zij zijn het meest en het eenvoudigst geholpen wanneer zij steun krijgen bij het weer opbouwen van deze banden.

Het spreekt voor zich, maar het grootste obstakel voor inheemse volksstammen is de achterhaalde redenering van overheden en vele hulporganisaties dat inheemse mensen achtergebleven zijn en met vooruitgang geholpen kunnen worden. Niets is minder waar.

'Het is niet zo dat Yanomami geen vooruitgang willen, of andere dingen die de blanken hebben. Zij willen zelf een keuze kunnen maken en veranderingen niet opgedrongen krijgen. Ik zeg niet dat ik tegen vooruitgang ben. Ik vind het uitstekend als blanken naar de Yanomami komen om lezen en schrijven te onderwijzen en om medicinale planten te verbouwen en te leren gebruiken. Dat is vooruitgang voor ons. Waar we geen behoefte aan hebben zijn mijnbouwbedrijven die het woud verwoesten en mijnwerkers die zo veel ziektes met zich meebrengen. Deze blanken moeten respect hebben voor het land van de Yanomami. De mijnwerkers nemen wapens, alcohol en prostitutie mee en verwoesten overal waar zij komen de natuur. Dat betekent geen vooruitgang voor ons. Wij willen vooruitgang zonder verwoesting.'

Davi Kopenawa, Yanomami sjamaan, Brazilië, 2003

steun ons

wij hebben uw hulp nodig

reken op mij!

Steun bedreigde inheemse volksstammen en kom in actie. Bezoek onze website om te ontdekken hoe dat kan: www.survival-international.org/progresscankill

verspreid kennis

Zorg ervoor dat de wereld de stem van inheemse volksstammen hoort en actie onderneemt.

doneer

Survival International neemt geen overheidssteun aan. Zonder uw hulp kunnen wij niets. Met uw steun kunnen wij inheemse volksstammen met hun toekomst helpen. Surf naar www.survival-international.nl

Lees het volledige rapport: *Progress can kill: how imposed development destroys the health of tribal peoples* op: www.survival-international.org/progresscankill

Wij helpen inheemse volksstammen hun levens te verdedigen, hun land te beschermen en hun eigen toekomst te bepalen.

Survival International Nederland

Van der Duijnstraat 71

1051 AT Amsterdam

T: +31(0)20-686 08 50

nw@survival-international.org

www.survival-international.nl

© Survival International 2007

fotocredits: omslag: Yanomami vader en zoon, Brazilië © Victor Englebret 1980/Survival; binnenzijde omslag: Yanomami moeder en kind, Brazilië © Antonio Ribeiro; p7 © Salomé/Survival; p9 © Mikkel Ostergaard/Panos; p13 © David Gray/Reuters; p16: Guarani moeder en kind, Brazilië © João Ripper/Survival; p17 © Don McCullen/Survival; p21 © Dominick Tyler/Survival; p25 © João Ripper/Survival; p29 © Dominick Tyler/Survival; p30: Gana Bosjesman jongen, Botswana © Stephen Corry/Survival; p31: (uiterst links) Yanomami vrouw, Brazilië © Jerry Callow/Survival; p31: (midden) Davi Kopenawa, Yanomami, Brazilië © Fiona Watson/Survival.

**‘KUN JE VAN ONTWIKKELING SPREKEN ALS MENSEN
KORTER LEVEN DAN VOORHEEN? ZIJ KRIJGEN
HIV/AIDS. ONZE KINDEREN WORDEN OP SCHOOL
GESLAGEN EN WILLEN ER NIET NAARTOE. SOMMIGEN
GAAN DE PROSTITUTIE IN. ZIJ MOGEN NIET JAGEN.
ZIJ VECHTEN UIT VERVELING EN OMDAT ZE DRONKEN
ZIJN. ZIJ BEGINNEN ZELFMOORD TE PLEGEN. DIT
HEBBEN WE NOOIT EERDER MEEGEMAAKT. KUN JE DIT
‘ONTWIKKELING’ NOEMEN?’**

Roy Sesana, Gana Bosjesman, Botswana, 2005

